

Drejbog til Landdistriktsrådets medlemmer og Team Ekstern Udvikling, som hjælper med faciliteringen af politikudviklingen

Tidsplan	Landdistriktsrådet	Deltagerne	Ekstern Udvikling
Kl. 17.00 – 18.00	Ordinært rådsmøde i mødelokale Vindkraft	NATURKRAFTmedarbejdere står klar til at give en rundvisning	NATURKRAFTmedarbejdere står klar til at give en rundvisning
Kl. 18.00 – 18.30	Aftenbuffet i Caféen	Aftenbuffet i Caféen	Aftenbuffet i Caféen
Kl. 18.30 – 18.45	Præsentation af LDR: Landdistriktsrådet går mod scenen i Cafeen og præsenterer sig selv under ledelse af LDR formandsskabet	Lytter til præsentationen	Lytter til præsentationen
Kl. 18.45 – 19.00	Direktør Mette Bjerrum , Naturkraft, giver et kort oplæg om rejsen med NATURKRAFT og planerne for stedet.	Direktør Mette Bjerrum, Naturkraft, giver et kort oplæg om rejsen med NATURKRAFT og planerne for stedet.	Direktør Mette Bjerrum, Naturkraft, giver et kort oplæg om rejsen med NATURKRAFT og planerne for stedet.
Kl. 19.00 - 19.30	Formandsskabet interviewer Asger Sommer fra Gul Stue og Aage Hviid Ottosen, formand for landsbyklyngen Bedst Mod West om Gul Stues rejse fra gammel to Brugs til ungdomshus	Lytter (kan komme med enkelte spørgsmål).	Lytter (kan komme med enkelte spørgsmål).
Kl. 19.30 – 19.45	Formandsskabet ++ varmer op til dialogerne ved politikstationerne. Hvad har vi arbejdet med? Hvad kommer helt sikkert i fokus i den nye politik? Kan vi tage gode temaer med over i den nye politik?	Lytter	Team Ekstern Udvikling orienterer sig i lokalet, finder egen station og gør klar. Eksisterende Landdistriktspolitik og Handlingsplan udleveres til inspiration.
Kl. 19.45 – 20.15	Dialog ved politik stationer: Rådsmedlemmerne fordeler sig ud i lokalet og lytter til input og spørgsmål.	Deltagerne har på forhånd meddelt hvor deres primære interesser ligger.	Modtager input, svarer på spørgsmål indenfor deres eget politik område til den videre proces. Opfordrer deltagerne til at skrive på Post Its.
Kl. 20.15 – 20.30	Kort opsamling ved formandsskabet	Lytter	Støtter med inputs fra stationerne ved direkte spørgsmål
Kl. 20.30 – 20.45	Landdistriktsrådets medlemmer samler deres områder 1-4 og aftaler områdemøder. Temaer i områdemøderne: Dialog om sejre og	Find jeres områdeansvarlige fra Landdistriktsrådet	Gør plads ved politik-stationerne , så områderne 1-4 kan samles

	udfordringer, politikudvikling mv. tag gerne lokale nøglepersoner med i mødet udover bestyrelserne		
Kl. 20.45 – 21.00	Generel info ved formandsskabet og Ekstern Udvikling	Lytter	Klar til at springe til ved eventuelle spørgsmål

Tak for i aften & tak for hjælpen

Politikstationer til Landdistriktrådets årsmøde den 29. november kl. 19.45 -20.15

Politikstation	Indhold
<p>Profilerings og Bosætning</p> <p><i>Margrete, Ekstern Udvikling</i></p>	<p><i>Hvordan kan landsbyer og landdistrikter arbejde for, at vi bliver endnu mere attraktive overfor potentielle tilflyttere – og hvad gør vi for at fastholde de borgere, som allerede bor der? Idet vores kommune har generelt stigende befolkningstal.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Flere penge til nedrivningspuljen 2. Ejendomsmæglerne skal i deres salgsoptillinger for boliger i landdistrikterne sælge det gode liv og ikke bare mere bolig for pengene – eller et alternativ til ”fattige folk” 3. Mulighed for at bo til leje – skal være med til at sikre ”fødekæden”. Ældre, der gerne vil sælge en større bolig for en mindre bolig, har ingen alternativer i området/byen. På den måde vil der også blive ”frigivet” attraktive boliger til unge/børnefamilierne. 4. Det er vigtigt, at der er ildsjæle, som sørger for at der sker noget i byerne. Faster-Astrup nævnt som det gode eksempel. 5. Andre typer af boliger i landdistrikterne, f.eks. tiny houses, kan være med til at tiltrække nye borgere, eller være næste bolig for ældre personer, der ønsker at fraflytte en stor bolig.

	<p>6. Når kommunen låner indskud til social udsattes lejemål, bør kommunen tjekke om lejemålet er menneskeegnet.</p> <p>Dels kan man undgå at de sociale udsatte kommer i kløerne på "Låsby Svendsen" typer og dels kan man undgå at sociale udsatte bliver fastlåst i en situation, hvor de pga. infrastruktur ikke har mulighed for at komme på arbejde.</p>
<p>Erhverv</p> <p><i>Dorthe, Ekstern Udvikling</i></p>	<p>Hvad er et attraktivt erhvervsklima i landdistrikter og landsbyer? Kan vi gøre mere for at tiltrække og fastholde virksomheder? Og hvad med de små "startups"?</p> <p>Erhverv</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvad er et attraktivt erhvervsklima i landdistrikterne og landsbyer?• Kan vi gøre mere for at tiltrække og fastholde virksomheder?• Hvad med de små startups? <p>Lokale erhvervsclubber – eventuelt i landsbyklyngerne, til sparring og uformel rådgivning</p> <p>Bedre infrastruktur</p> <p>Bedre mobildækning</p> <p>Inspirationsoplæg om hvordan man starter virksomhed op</p> <p>Flere lejemål – så der er en kattelem, hvis man vil ud af det igen</p>

	<p>De smalle veje er ikke egnet til tung trafik. Det vil være hensigtsmæssigt at kommunen er opmærksom på at udbygge vejnettet, når der gives tilladelse til virksomheder i landzone.</p> <p>Anspore de unge til at blive iværksættere f.eks. med oplæg fra iværksættere i Gul Stue</p>
<p>Turisme</p> <p><i>Ann, Ekstern Udvikling</i></p>	<p>Masser af turister kommer til vores kommune hele året rundt. Langt de fleste opholder sig ved Vestkysten. Hvad kan vi gøre for at trække dem mod øst – ud i landdistrikterne?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vigtigt med kulturtilbud i hele geografien i kommunen – Ringkøbing-Skjern Museerne burde være med til at understøtte det mere i stedet for at lukke besøgssteder som Bundsbæk Mølle. - En konkret idé, som jeg synes fortjener at blive undersøgt lidt nøjere, og gerne blive til en indsats i landdistriktspolitikken: Kan vi facilitere opstart af et netværk af frivillige, som kører rundt med brochurer for små attraktioner i landdistrikter (f.eks. små butikker, gåture osv.) og afleverer brochurerne hvor turisterne er, f.eks. i supermarkeder i "turistlandet". To af dem ved mit bord kører selv rundt og mente, at man kunne arrangere det, så man f.eks. hver især tager en årlig tur og så tager de andres materiale med. Tove fra FrivilligVest bragte ideen frem og vil gerne være med til at udføre. Rita fra byrådet var den anden, som også var med på ideen, og i dag kører selv. - Derudover blev der talt om, at KulturNaut fungerer godt og bør bruges af flere – nok i virkeligheden et bosætningsinitiativ og ikke et turismeinitiativ. Der var også opbakning til vores arbejde med landsbysider på flytmodvest.dk - Der blev talt om, at vi gør det rigtigt godt i forhold til vores indsats omkring lystfiskerturisme i en kombination Kenny, kommunernes indsats og laks i verdensklasse: Et godt eksempel hvor vi lykkes med at skabe indlandsturisme og samtidig sikre lokal værdi af turismen. - Vi skal huske, at turister gerne kører langt, så vi skal se langt udover sogne- og kommunegrænser, når vi tænker i turismetilbud – og at et godt tilbud i indlandet nemt kan tiltrække turister fra kysten. - Der blev talt om, at vi måske kan bruge fokus på cykling på ferien til at få turisterne mere rundt i vores kommune.

<p style="text-align: center;">Fundraising og LAG</p> <p style="text-align: center;"><i>Martin og Heino, LAG-koordinatorer</i></p>	<p>Rigtig mange i landdistrikterne har fået øjnene op for, hvor mange penge fondene uddeler hvert år. Er det noget vi skal fokusere endnu mere på i de kommende år? Kender du vores lokale LAG og de midler, som er til rådighed for erhvervsudvikling og projekter generelt? Er du klar over, at LAG netop nu udvikler en ny strategi for den kommende LAG - periode?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoven: fokus på frivillighed – hvordan sikrer vi næste generation til at tage over eller deltage i arbejdet (som der også blev drøftet i oplægget fra gul stue). Der er en oplevelse af, at de nye/unge gerne vil hjælpe, men ikke "være" den (i en bestyrelse). Hvilket på sin vis er på linje med den overordnede tendens, som opleves på frivillighedsområdet – mere ad hoc deltagelse fremfor det lange seje commitment. Skal der tænkes i kompetencer for ny generation? • Integration af ukrainere (og øvrige). Hvordan gøres det? Der blev nævnt eksempler på til tiltag. Kan man lære af hinanden, fx ved indsamling og spredning af best practices/inspirationscases?
<p style="text-align: center;">Arbejdskraft</p> <p style="text-align: center;"><i>Glen, Ekstern Udvikling</i></p>	<p>Alle er i arbejde stort set. Det er positivt. Udfordringen er, at vi mangler arbejdskraft i en række sektorer - både offentligt og privat. Hvad kan vi gøre for at tiltrække arbejdskraft? Og hvad kan vi gøre for at vores unge i højere grad uddanner sig i vores kommune?</p>
<p style="text-align: center;">Energi og klima</p> <p style="text-align: center;"><i>Pernille og Kenneth, Ekstern Udvikling</i></p>	<p>Energi og klima dagsordenen fylder mere end nogensinde for både virksomheder og private. Hvordan kan vi støtte en målrettet indsats over de kommende år? Hvordan sikrer vi gode processer og borgerinddragelse, så fremtidens energiløsninger får lokal opbakning?</p> <p>Det helt store tema ved stationen var energifællesskaber og hvordan kommunen kan hjælpe landsbyerne.</p> <p>Herunder tilbagemeldinger i punktforum.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politikerne skal lytte mere til lokalsamfundene ved energianlæg • Erfaringsudveksling mellem landsbyer. Kommunen kan facilitere mødet

	<ul style="list-style-type: none">• Landsby-energitjek hvor kommunen hjælper med at finde ud af, hvilken løsning, der dur i de forskellige landsbyer.• Kommunen skal påvirke rammevilkår for udvikling af energifællesskaber, så landsbyer ikke ender i konflikt om ressourcer.• Energiklub i hver landsby, hvortil kommunen kan meddele om energifællesskaber.• Mulighed for at købe ejerandele i energianlæg• Udnytte overskudsvarme fra Arla i Nr. Vium• Lokalt ejerskab: Hvis lokalområdet køber sig ind i et anlæg, kunne det give adgang til en plads i bestyrelsen• Kombi mellem direkte lokalt ejerskab og en pulje til området.• Kan kommunen hjælpe med et overblik over omkostningerne ved de forskellige fællesanlæg?• Kan kommunen hjælpe med processen omkring fællesanlæg?• Der skal være lokalt ejerskab og compensation til lokalområdet ved energianlæg.• Landsby-energitjek• Energianlæg: Lyt til lokalområderne• Kan kommunen hjælpe med en kortlægning af hvad der kan lade sig gøre mht. fællesanlæg i landsbyerne?• Kan kommunen hjælpe med et overblik over hvordan husene i et område varmes op (det kan de ikke finde i BBR)• Problem at mange af de gamle huse er udlejet – så har ejeren ikke incitament til at skifte varmekilden ud.
<p><i>De unge i landdistrikterne</i></p> <p><i>Linda, Kultur & Fritid</i></p>	<p>Temaet i årsmødet er bl.a. "De unge i landdistrikterne". Hvordan støtter vi de unges aktiviteter bedst muligt? Hvad tænker du, at der er brug for? Har du selv gang i noget?</p> <p>Vi skal ikke altid dele op i aldersgrupper. Unge i forskellige aldre kan godt være sammen. Indholdet er vigtigt så er alderen ikke så afgørende.</p>

	<p>Det er vigtigt at lave aktiviteter hjemme i de små landsbyer, som de unge kommer hjem og deltager i.</p> <p>Fede aktiviteter der ikke kun handler om alkohol.</p> <p>Rammerne skal være arrangeret for de unge. Det skal være nemt at gå til. f.eks. bestilt kørsel. Et forslag er at booke 3 paddelbaner på en efterskole og så sørge for kørslen dertil.</p> <p>Det internationale gymnasium, her skal man lave socialt arbejde som en del af ens uddannelse. Kunne man brede det ud til andre uddannelsesinstitutioner.</p> <p>Vi skal også være obs på de voksne unge 24 til 35-årige, på at lave noget for dem. fx dem der flytter hjem igen.</p> <p>Flere små haller har succes med fællesspisning men det må ikke være for dyrt. Gode ide at fx gym foreningen laver aktiviteter for børnene. Obs at få tilflytterne med fx at de spiser gratis første gang. Vigtigt at der er nogen der tager imod dem og sørge for at de ikke sidder alene. Vigtigt at få de unge familier med til sådanne arrangementer.</p> <p>Der blev spurgt hvad kæver det for at få de unge til at flytte tilbage til RKS? arbejdsmuligheder, fleksible arbejdstider og pasningsordninger tæt på.</p> <p>En måde at fastholde de unge er at synliggøre erhvervs udd. endnu mere, Dem har vi i området, samt at synliggøre de universitets udd der er tæt på fx i Esbjerg og Herning så tror vi på at det er nemmere at få dem til at blive boende hvis de kan uddanne sig tæt på.</p>
--	---

<p style="text-align: center;"><i>Frivillighed, fritid og foreninger</i> <i>Carsten, FrivilligVest</i></p>	<p>De frivillige yder en kæmpe indsats i landsbyer og landdistrikter i vores kommune. Hvordan støtter vi deres indsats bedst muligt? Hvad har I brug for? Skal frivillighed og foreninger fylde mere i vores politik fremadrettet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ny ide: Rekrutter frivillige blandt de nye tilflyttere – som kommer de i gang med det samme og bliver integrerede i lokalmiljøet/samfundet. 2. Fokus på at alle landdistrikter har velkomstambassadører 3. Vi skal have bydelsmødre i alle landdistrikter for at skabe ordentlig integration og kunne sluse udenlandske tilflyttere ordentligt ind. 4. Fokus på organisering af frivilligheden! Vigtigt at nogen tager sig af det, huske at motivere - det skal give mening for de engagerede. 5. Konkrete, velbeskrevne opgaver gør det meget nemmere at skaffe frivillige – måske skal v arbejde mere med Ad Hoc. 6. Fokus på hvordan vi sikrer et glidende generationsskifte i foreningerne. 7. Brug hinanden på tværs af sognene.
<p style="text-align: center;"><i>Helhedsplaner og udvikling generelt i landdistrikterne</i> <i>Lotte og Bjarne, Landdistriktsteamet</i></p>	<p>Kom og snak om dine sejre og udfordringer. Kommunen faciliterer bl.a. arbejdet med en helhedsplan. Flere landsbyer har fået lavet sådan en. Når den så er lavet, hvad så? Hvilken hjælp er der at få? Og til udvikling i det hele taget?</p> <p>Tiden gik med fokus på landsbyernes varmforsyningsssituation (!) og vores support til afklaringsprocesser i landsbyerne forud for arbejdet med en helhedsplan (hvor vi har et tæt samarbejde med Planafdelingen)</p>

Hver enkelt politikstation er markeret med navn og der vil være Post Its og skriveværktøjer